

TRETS

institutió
alfons el magnànim
centre valencià
d'estudis i d'investigació

Josep Vicent Rodríguez

Rosa Solbes

TRETS

IMATGES DE LA TRANSICIÓ VALENCIANA

Edició composta amb la tipografia Helvetica Neuul y Neue Haas Unica Pro.
L'interior s'ha imprés sobre paper estucat mate de 150 gr
i la coberta sobre paper estucat mate de 350 gr.

© 2022, de les fotografies, Josep Vicent Rodríguez
© 2022, del text, Rosa Solbes

© 2022, d'aquesta edició:
Institució Alfons el Magnànim-Centre Valencià d'Estudis i d'Investigació
Diputació de València
Corona, 36 — 46003 València
Tel.: +34 963 883 169
contacte@alfonselmagnanim.com
www.alfonselmagnanim.net

Disseny: Manuel Granell
Impressió: Pentagraf Impresores, S L

ISBN: 978-84-7822-920-8 — DL: V-754-2022

7	INTRODUCCIÓ
11	POLÍTICA
101	ECONOMIA
135	SOCIETAT
197	CULTURA
291	ESPORTS
303	ÍNDEX ONOMÀSTIC

TRETS

INTRODUCCIÓ

Josep Vicent Rodríguez Rosa Solbes

El volum que teniu en les mans, amable públic lector, no vol ser molt més que una memòria gràfica informada d'aquells anys decisius que marcaren per sempre la història del País Valencià.

Anomenem *Transició* a un període històric complex, tumultuós i de límits temporals prou difusos. Per exemple, no vam tardar en adonar-nos que amb la mort Franco no s'havia acabat la ràbia, que encara funcionaven els vestigis de la *dedocràcia* i que algunes de les grans transformacions legislatives es feien (reforma, que no trencament) a base de imposicions i de claudicacions, de manera que després han resultat un llastre certament pesat.

De veres va ser el 23-F l'últim moment de convulsió de la Transició? Es podia donar per finalitzat el trànsit a la democràcia si encara en 1983 *El Caudillo* projectava la seua sinistra ombra sobre la plaça major de València? Com és que ha pogut perdurar fins ara aquella forma autòctona de feixisme dita *blaverisme* que tant de mal va fer en el segle passat?

Son uns anys aquells que concentren la major part del memorialisme contemporani, i per tant ja molt estudiats i analitzats políticament i acadèmicament, o bé reinterpretats per protagonistes més o menys objectius amb intencions a sovint autoexculpatòries. Així, poden ser evocats com una farsa o com l'epopeia d'un esforç comú, com un conte de fades o com un seguit de violència i impunitat que va deixar en tot Espanya 591 cadàvers entre la repressió, la guerra bruta i el terrorisme.

Probablement tinguérem de tot un poc. El que sembla indiscutible, en tot cas, és que la Transició va constituir l'etapa fundacional d'una democràcia imperfecta, però certament alliberadora venint d'on veníem. I no és participar en eixe debat ni molt menys emetre dictamen la nostra intenció. Som, vam ser aleshores, cronistes professionals dels esdeveniments. Ens guanyàvem la vida obrint els ulls i els objectius, contant en diaris i setmanaris el que ocorria en carrers i despatxos, hospitals i teatres, fàbriques i camps, casernes i discoteques, jutjats i aules, esglésies i cabarets, parlaments i estadis. En alguns moments, no va ser fàcil, però tampoc s'ha d'exagerar el risc. En canvi, sí que resultà un dels oficis més apassionants que es podien exercir mentre durà la il·lusió d'un temps d'esperances, l'eufòria expectant de la democràcia, l'autonomia i els drets recuperats: tot un repte, per a periodistes entre els 20

i els 30 anys d'edat, l'oportunitat de retratar aquells moments crucials en què el poble valencià semblava despertar del que s'ha descrit com un somni induït, paralitzant i profund. I un privilegi com a ciutadans i ciutadanes que preniem partit per les llibertats.

Per tot això, quatre dècades després, hem pensat que paga la pena rescatar alguns d'aquells fets de l'oblit de les pàgines de periòdics que dormen en les prestatgeries i fixar-les ací per al record.

El que presentem ara son 500 *trets* sobre la realitat agrupats en les seccions clàssiques de les publicacions periòdiques i mantenint un cert ordre cronològic. Venen acompanyats per un intent d'explicació resumida de les imatges a modo de recordatori d'allò més substancial, conscients com som que les noves generacions no en tenen massa referència i també que, a qui ho va viure, potser li agradarà refrescar la memòria.

Es tracta, doncs, d'una selecció de l'arxiu d'un sol reporter gràfic que procurava moure's ràpid però que no gaudia del do de la ubiqüitat. Volem dir que és impossible mostrar TOT el que ocorria i TOTES les persones que van jugar un paper durant la Transició en els àmbits de la política, l'economia, els moviments socials, la cultura o els esports. Conscients de les moltes absències, demanem disculpes. Igualment volem anotar que la divisió temàtica sempre és relativa, i més encara en aquell període en què la cultura era a sovint política, i al contrari, en què els fets econòmics tenien tant de pes i a la vegada depenien tant del que s'acordava en els partits, en què els moviments socials reclamaven urgents canvis legislatius (feministes: "allò personal és polític"). També hem de considerar que la línia informativa de les publicacions en què treballàvem i la seua ubicació territorial exerciren una inevitable influència: és fàcil comprovar que les majors carències afecten la secció d'esports i que l'equilibri territorial resulta compromès donat que treballàvem des de la ciutat de València. Així i tot, hem tractat de deixar el mínim possible fora del camp d'aquesta visió panoràmica que hui els proposem.

Finalment, volem agrair la confiança dels responsables de la Institució Alfons el Magnànim de la Diputació de València malgrat la singularitat del projecte, el bon treball dels dissenyadors, que han trobat sense dubte la forma més adient per tal de presentar els materials seleccionats, i la col·laboració d'amigues, amics i col·legues que ens han ajudat a recordar fets i identificar persones després de tants anys, sense oblidar congratular-nos d'aquest meravellós invent del dimoni que és Internet, facilitador de dates que en les hemeroteques ens hauria costat anys trobar.

I per descomptat, moltes gràcies a vostés per prestar-nos la seua amable atenció.

TRETS POLÍTICA

La Taula 12 de juliol de 1976

La del 16 de gener va ser reprimida per la policia, que carregà amb ganes, però ara s'ha pactat i procurat que no aparega, almenys de forma evident.

La Taula de Forces Polítiques i Sindicals del País Valencià (resultat del procés unificador de partits i plataformes de l'oposició) convoca la més gran manifestació des de feia dècades. Una pancarta prou artesanal i ara ja icònica demana *llibertat, amnistia, estatut d'autonomia i sindicat obrer*. Es calcula que 120.000 persones ixen al carrer a València i que el dia 19 sumen 20.000 a Alacant.

En aquells moments, encara es parlava de trencament democràtic. La Taula va protagonitzar accions unitàries, però no estava lliure de conflictes interns provocats en gran part per l'aroma preelectoral que ja es detectava en l'ambient.

Mort a la intel·ligència 5 d'agost de 1976

Any d'intensa activitat ultra. Així va quedar la llibreria La Araña, regida per Paco Camarasa. Ja reconstruïda, va canviar el nom per Pablo Neruda, i es convertiria en punt de trobada de demòcrates durant la Transició.

Abans havien sigut atacades les llibreries Universal 2, La Pau, Pueblo, Ausiàs March i Lope de Aguirre, i ara li tocava a la seu de Nova Cultura, Set i Mig, Dau al Set i Tres i Quatre.

Tot açò per no parlar de les agressions personals com les patides pel líder de CCOO en l'empresa Segarra o de la pallissa rebuda a la porta de sa casa per l'escriptor, periodista i líder comunista alacantí Enrique Cerdán Tato.